

Rafał Górski: Konstytucja dla Obywateli

Artykuł 235 Konstytucji RP z 1997 r. wymienia podmioty uprawnione do wniesienia projektu ustawy o zmianie konstytucji. Są wśród nich posłowie, Senat i Prezydent Rzeczypospolitej. Kogo nie ma? Nie ma... obywateli (!). Elity postanowiły pozbawić lud prawa przedłożenia projektu ustawy o zmianie konstytucji.

Dziwne, bo te same elity w art. 4 zapisały, że władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej należy do Narodu, który może sprawować ją bezpośrednio lub przez przedstawicieli. Dziś brakuje instytucji pozwalających obywatelom podejmować decyzje w sposób bezpośredni. Zmiana tej sytuacji wymaga m.in. dokonania modyfikacji w treści konstytucji.

26 września 2015 r. Instytut Spraw Obywatelskich (INSPRO) zorganizował seminarium pt. „Konstytucja dla obywateli, czyli jaka?”. Wydarzenie odbyło się na Uniwersytecie Warszawskim. Wzięli w nim udział liderzy środowisk obywatelskich oraz przedstawiciel Kancelarii Prezydenta RP. Jednym z efektów seminarium jest raport ekspercki zawierający m.in. siedem postulatów zmian konstytucji:

- 1) Przyznanie obywatelom prawa przedłożenia projektu ustawy o zmianie konstytucji (tzw. ludowa inicjatywa ustrojodawcza). W Europie jest aż 14 państw, w których obywatele mają takie prawo.
- 2) Przyznanie obywatelom prawa do zwrócenia się do marszałka sejmiku o zarządzanie referendum zatwierdzającego zmiany dokonane w konstytucji.
- 3) Obniżenie lub zniesienie w referendum ogólnokrajowym progu frekwencyjnego, którego przekroczenie jest warunkiem koniecznym uznania wyniku referendum za wiążący.
- 4) Objęcie kontrolą Trybunału Konstytucyjnego (TK) pytań referendalnych oraz kwestii dopuszczalności przeprowadzenia referendum.
- 5) Możliwość złożenia zbiorowego wniosku (tzw. actio popularis) o zbadanie konstytucyjności aktu prawnego przez TK.
- 6) Przyznanie pełnomocnikowi komitetu, który zgłasza obywatelski projekt ustawy (OIU) tych samych praw co innym wnioskodawcom projektów ustaw, z jednoczesnym zastrzeżeniem, że projekt ustawy zgłoszony w ramach OIU nie może być odrzucony w pierwszym czytaniu i nie obowiązuje w jego przypadku zasada dyskontynuacji prac parlamentu.

Raport przygotowaliśmy przede wszystkim z myślą o Polkach i Polakach, którzy chcieliby włączyć się w prace nad konstytucją dla obywateli. Adresujemy go również do Prezydenta Andrzeja Dudy, który w trakcie kampanii wyborczej zapowiedział, że w przypadku wygranej zainicjuje prace parlamentarne nad nową konstytucją, z udziałem zainteresowanych środowisk i... obywateli. Czekamy cierpliwie.

Rafał Górski

fot. T. Gutry